

politiku vžily dvě zkratky – anglická CFSP (Common Foreign and Security Policy) a francouzská (Politique étrangère et de sécurité commune).

Spolupráce EU v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky je velmi důležitá, protože:

- Evropská unie může a má chránit společné zájmy členských států a má být schopna účinně se postavit mezinárodním krizím, které ohrožují její zájmy. Měla by být schopna bránit hodnoty, na nichž je vystavěna, zájmy svých členských států, jejich nezávislost a bezpečnost. Unie by měla disponovat takovou kapacitou, která by umožnila reagovat na současnou podobu bezpečnostních hrozeb, které jsou vzájemně velmi provázané, komplexní a nerespektují hranice států;
- Evropská unie by měla být schopna hovořit v zahraničně-politických otázkách jedním hlasem a prosazovat společnou politickou vůli. To ovšem neznamená, že by SZBP předpokládala zánik zahraničních politik jednotlivých členských států. SZBP dává Unii možnost vystupovat výrazněji na mezinárodní scéně, což zcela přirozeně zvyšuje její autoritu;
- Evropská unie je významný ekonomický aktér na poli mezinárodní politiky a jako taková by měla hrát odpovídající politickou úlohu. Evropské unii se podařilo vytvořit ekonomicky silné uskupení s velkým trhem bez celních bariér, jednotnou měnu a rozvinout obchodní vztahy s dalšími oblastmi světa. Tato významná úloha však nebyla vyvažována v oblasti politické. Evropská unie a její členské státy se významným způsobem podílejí na různých formách mezinárodní pomoci, včetně pomoci humanitární. Rozvoj SZBP tak dává této ekonomické pomoci politickou váhu tím, že přispívá k udržování míru, rozvoji demokracie a ochraně lidských práv.

SZBP funguje na základě přímé domluvy mezi členskými státy, má tedy mezivládní charakter. Suverenita státu v tomto systému není zjevně formálně právně omezena.

Hlavní principy a obecné směry SZBP, včetně těch, které se dotýkají obrany, stanovuje Evropská rada, sdružující hlavy států a vlád členských států spolu s předsedou Evropské komise. Rada Evropské unie, v případě SZBP složená z ministrů zahraničních věcí v Radě pro všeobecné záležitosti (General Affairs Council), je zodpovědná za přijímání rozhodnutí, týkajících se formulování a implementace SZBP na základě obecných směrů, stanovených Evropskou radou.

Provádění SZBP zajišťuje předsednictví Rady EU, v němž se po půl roce střídají jednotlivé členské státy. Předsednická země odpovídá za provádění rozhodnutí v oblasti SZBP a reprezentuje EU v zahraničně-politických otázkách. Předsednické zemi je podle Amsterodamské smlouvy při těchto úkolech nápomocen vysoký představitel pro SZBP (a generální tajemník Rady v jedné osobě). V zájmu zachování kontinuity se do realizace těchto úkolů zapojuje také budoucí předsednická země. Spojení funkce generálního tajemníka Rady a vysokého představitele lze považovat za významný krok, který smlouva v oblasti SZBP učinila.

Členské státy Evropské unie zajišťují, aby výkon jejich národních politik odpovídal společným postojům, jež v rámci SZBP zaujímá Evropská unie jako celek, a které jsou členské státy povinny hájit na mezinárodním fóru. V duchu loajality a vzájemné solidarity, která je podmínkou vytvoření společné zahraniční a bezpečnostní politiky, se členské státy vzájemně informují o otázkách společného zájmu. Ty jsou projednávány v mezinárodních organizacích či na konferencích.

- bt -

Převzato ze Směr EU

Velký Evropan Javier Solana

Javier Solana, narozený roku 1942 v Madridu, byl profesorem oboru fyziky pevných částic na univerzitě v Compluente a autorem více než 30 odborných publikací.

V letech 1977–1995 se stal poslancem parlamentu za Španělskou socialistickou stranu. Zastával různé vládní pozice jako mluvčí vlády, ministr kultury a ministr zahraničí.

V prosinci 1995 začal *Javier Solana* vykonávat funkci generálního tajemníka NATO. Jako předseda Severoatlantické rady, nejvyššího výkonného orgánu NATO (složeného z čelných zástupců členských zemí), byl přímo zodpovědný za koordinaci politických aktivit NATO. Jeho hlavní úlohou bylo nalezení konsensu mezi členy aliance a jako její mluvčí vedl diplomatická jednání se zástupci národních států a mezinárodních organizací.

Bezprostředně po zvolení *Javiera Solany* provedlo NATO na základě pověření OSN mezinárodní vojenskou operaci v Bosně s cílem naplnit daytonské mírové dohody. V prosinci 1996, kdy byla vojska NATO v Bosně nahrazována mírovými silami SFOR, *Javier Solana* navštívil Sarajevo a další bosenské lokality, v nichž se bojovalo. I v následujících letech se *Javier Solana* pravidelně účastnil setkání se členy mírových sil a hnutí.

Z pověření NATO se *Javieru Solanovi* podařilo sjednat Zakládající listinu Partnerství o spolupráci s Ruskem, podepsanou v květnu 1997 v Paříži. Obdobný

úspěch zaznamenal při vyjednávání zvláštního statutu Ukrajiny jako spojence NATO, které vyvrcholilo podepsáním Charty partnerství v červenci 1997.

Během působení *Javiera Solany* ve funkci generálního tajemníka NATO byla v květnu založena Euroatlantická rada partnerství sdružující 16 členských zemí NATO a 28 partnerských zemí. Rada poskytuje 44 zemím prostor pro konzultace, vyjednávání a spolupráci v širokém spektru bezpečnostních otázek.

Javier Solana předsedal summitu nejvyšších vládních představitelů konaném v dubnu 1999 ve Washingtonu, kde v rámci oslav 50. výročí založení aliance zástupci NATO prezentovali strategické vize aktivit aliance v 21. století.

Od října 1999 jako generální tajemník Rady Evropské unie se stal *Javier Solana* i vysokým představitelem Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku (Common Foreign and Security Policy – CFSP), od listopadu téhož roku je generálním tajemníkem Western European Union (WEU).

Zpracováno podle údajů na internetu

AKTIVITY ČESKO-SASKÉHO UNIVERZITNÍHO CENTRA

Celoživotní vzdělávání je stále diskutovanějším tématem ve společnosti obecně i v kontextu současnosti a budoucnosti univerzit. Nověji je toto téma diskutováno v kontextu regionů a jejich rozvoje. Právě celoživotní vzdělávání v regionech, s důrazem na prohlubování mezinárodní spolupráce, bylo náplní konference, která se k této příležitosti konala 15. 4.–17. 4. 2004 v saském městečku Oberwiesenthal. Organizátorem této konference byla Technická univerzita v Chemnitz (TU Chemnitz), a to konkrétně její katedra vzdělávání pro dospělé a dalšího podnikového vzdělávání. Mezi dalšími přizvanými byli referující z partnerských pracovišť a z univerzit jak z Německa, tak z České republiky. Celkem se sešlo 33 referujících, kteří svými příspěvky představili svá působiště a svou práci. Úkolem tohoto setkání bylo přispět k diskusi o celoživotním vzdělávání v regionech, jak zněl i oficiální název této konference.

V rámci konference byli účastníci informováni o založení Česko-saského vysokoškolského centra (ČSVC). Česko-saské vysokoškolské centrum bylo založeno k 1. 4. 2003 při Technické univerzitě v Chemnitz. Toto centrum vzniklo za účelem navázání dlouhodobé vědecké spolupráce mezi vysokými školami v sasko-českém pohraničí. Na financování centra se bude až do roku 2006 spolupodílet iniciativa Evropské unie (EU) Interreg IIIA. Česko-saské vysokoškolské centrum vytváří podmínky pro upevňování vědecké odborné spolupráce českých a saských vysokých škol v příhraniční oblasti. Snahy ČSVC směřují na jedné straně k rozšíření kontaktů na úrovni jednotlivých vědních oborů mezi TU Chemnitz a partnerskou Západočeskou univerzitou v Plzni, na druhé straně k zapojení do projektu dalších českých univerzit, majících zájem na vytvoření přeshraniční odborné komunikace.